

BÖLÜM 1

SİNEMADA ŞİDDETİN YANSIMALARI VE MİMETİK KRİZ: DOĞMAN ÖRNEĞİ

Eda ÇEKEMCİ¹

Öz

Şiddet, bir kaynaktan başka bir kaynağa yönelen, tehdit, yaralama, ölüm gibi olumsuz sonuçlara yol açan yıkıcı bir duygu durumudur. Fiziksel sonuçları olabildiği gibi gözle görülmeyen psikolojik hasarlarla da sonuçlanabilen şiddet olgusu, gündelik yaşamın pek çok noktasına sirayet etmiştir. Şiddetin bu denli yaygınlık kazanmasında medyanın rolü büyüktür. Özellikle sinema gibi aktarımın görüntüler aracılığıyla zihne kazındığı medya araçlarında şiddet anlatısına yer vermek, şiddetin bulaşıcı bir etki taşıdığı bilgisiyle beraber hareket etmeyi gerektirmektedir. Anlatıda şiddetin gerçeklikle ilişkisinin ne oranda kurulduğu, izleyiciye aktarılan şiddet mesajının olumlu ya da olumsuz ne tür bir nitelik taşıdığı, izleyicinin şiddet görüntülerine ne oranda ve ne açıklıkta maruz kaldığı gibi pek çok soru ve tercih, anlatımın şiddet söylemini oluşturmaktadır. Şiddetin olağanlaştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda ciddi bir risk barındıran şiddet anlatıları, sinemanın ilk dönemlerinden beri yer almaktadır.

¹ Arş. Gör. Eda Çekemci, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, İstanbul, Türkiye. ecekemci@gelisim.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0225-2653

üretmektedir. Mahalle esnafı adaleti kendileri kurmak için Simone hakkında karar vermiş, Marcello geç de olsa bu kararı uygulayan kişi olmuştur. Kendi adaletlerini kendileri sağlamışlardır.

Şiddet, gerçek bir olgu olarak, sansürlenmeden, nedenlerine de sonuçlarına da yer verilerek anlatıda yer almıştır. Bu anlamda filmin anlatısı, gündelik yaşantıdaki gerçekliğin doğrudan bir yansımasıdır. Üretilen söylem şiddete mesafeli bir bakışla yaklaşsa da şiddet potansiyeline sahip kimseler için tetiklenmek her zaman olası bir durumdur. Bu durumda filmin özendirici bir etki yaratmadığını söylemek iddialı olur ancak yönetmenin tercihleri göz önünde bulundurulduğunda özendirici bir etki yaratmamak için titiz bir yaklaşım sergilendiğini söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

- Andrew, D. J. (2010), *Büyük Sinema Kuramları*. Z. Atam (Çev.). İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Arendt, H. (2016). *Şiddet Üzerine*. B. Peker (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aristoteles. (2017). *Poetika: Şiir Sanatı Üzerine*. F. Akderin (Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Bazin, A. (2011). *Sinema Nedir?*. İ. Şener. (Çev.). İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Benjamin, W. (2010), Şiddetin Eleştirisi Üzerine. E. G. Çelebi. (Çev.), *Şiddetin Eleştirisi Üzerine* içinde. ss. 19-43. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bostan, D. & Bostan, M. (2022), Mimetik Teori ve Sinema: Tutku Oyunları Filminde Arzu ve Nefret, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, ss. 357-369. DOI:10.29000/rumelide.1164175.
- Elbirlik, T. & Karabulut, F. (2015). Söylem Kuramları: Bir Sınıflandırma Çalışması. *Dil Araştırmaları*. 17. ss.31-50.
- Ergüden, I. (1996). Örnek Bir Şiddet Mekanı: Hapishane, *Cogito*. 6-7. ss.109- 116.
- Girard, R. (2003). *Şiddet ve Kutsal*. N. Alpay (Çev.). İstanbul: Kanat Yayıncılık.
- Güler, M. (2010). Sosyal Psikoloji Bakış Açısından Çocuk ve Ergenlerde Suçlu Davranış Gelişimi. *TBB Dergisi*. 89. ss.355- 371.
- Han, C. B. (2020). *Şiddetin Topolojisi*. D. Zaptçıoğlu (Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.
- Kracauer, S. (2015). *Film Teorisi: Fiziksel Gerçekliğin Kurtuluşu*. Ö. Çelik (Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.
- Kozal, G. (2013). Rene Girard'ın Tragedya Kuramını ve Şiddet Kavramını Arthur Miller'ın Cadı Kazanı Metninden Okumak. *Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi*. 22(1). ss.55-80.

Ünsal, A. (1996). Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi. *Cogito*. 6-7. ss.29- 36.

Sarı, M. (2021). Pirselimođlu'nun Omega Erkekleri: Mimetik Ressentiment ve Dolayumsuz Arzular. *Sinecine*. 12(1). ss.48- 83.

Film:

Garrone, M. (Yönetmen). (2018). *Dogman*. İtalya-Fransa: Archimede, Le Pacte, Rai Cinema. <https://www.imdb.com/title/tt6768578/>